

ONDERWIJS EN ONDERZOEK AAN HOGESCHOLEN VORMEN EEN EENHEID

[Reactie van Henk Smeijsters op Leo Prick]

In zijn stuk met als titel 'Hbo, word geen universiteit-light' (NRC - Opinie, 1 september, 2008) geeft Leo Prick er weinig blijk van de actuele ontwikkelingen in hogescholen goed te kennen. Zijn centrale gedachte dat hogescholen zich willen ontwikkelen tot universiteiten ("wetenschappelijke status nastreven") is onjuist en een aantal door hem als feiten gepresenteerde zaken is eveneens niet correct, stelt Henk Smeijsters.

Lectoren hebben als taak met docenten van opleidingen te zorgen voor professionalisering van docenten, het ontwikkelen van de beroepen door praktijkonderzoek en het vervolgens implementeren van de verkregen body of knowledge in het onderwijs. Lectoraten hebben daardoor een op de beroepsopleidingen van hogescholen afgestemd karakter waarbij het opleiden van kundige professionals door kundige docenten voorop staat. De leidende gedachte bij het instellen van lectoraten door de overheid is dat de hogeschool over onderzoeksfaciliteiten moet beschikken wil zij professionals opleiden die in een veranderende samenleving hun beroep effectief kunnen uitoefenen.

Prick stelt dat docenten gemiddeld lager zijn opgeleid. Het is een onjuiste constatering. Dat in de hogescholen tegenwoordig ook tutoren (en instructeurs) worden aangesteld heeft te maken met didactische veranderingen, waarbij een andere verhouding ontstaan is tussen overdracht en zelfstandige kennisverwerving. Daarbij zijn naast docenten tutoren (en instructeurs) nodig. Juist het feit dat docenten meer tijd besteden aan onderwijsontwikkeling verbetert de kwaliteit van het curriculum. Hun onderwijstaak wordt echter slechts gedeeltelijk overgenomen door tutoren (en instructeurs). De docenten concentreren zich in het onderwijs dat zij geven juist op complexere zaken. De suggestie dat competentiegericht onderwijs vanzelf tot minder kennisverwerving leidt, is evenzeer onjuist. Bij competenties gaat het in eerste instantie om het met veel kennis van zaken uitoefenen van beroepstaken. Praktijkgericht, op de beroepsuitoefening afgestemd, onderwijs impliceert geenszins dat dit minder theoretisch zou zijn. Het praktijkonderzoek aan hogescholen leidt tot theoretische inzichten hoe de praktijk functioneert en wat in de praktijk werkt.

Hogescholen hebben als beleid geformuleerd dat alle docenten een masteropleiding gevolgd hebben en dat een aanzienlijk deel van de docenten gepromoveerd is. Dat docenten gemiddeld lager zijn opgeleid, zoals Prick stelt, klopt dus niet. De promoties, die voor een belangrijk deel in kenniskringen gepositioneerd zijn, maar in universiteiten plaatsvinden, hebben een duidelijke relatie met het hbo-onderwijs. Promoties hebben, net als andere onderzoeken binnen de lectoraten, ten doel de beroepsgerichte body of knowledge in het curriculum te vergroten. Door de verankering van onderzoeksresultaten in de curricula van de opleidingen is de aanname van Prick dat studenten over de hele linie minder theoretische bagage hebben onjuist. De ontwikkeling van de professional master aan hogescholen maakt duidelijk dat hogescholen geen universiteitje spelen, maar een master beogen met een zelfde niveau, maar met een ander karakter.

De discussie dat praktijkonderzoek het onderwijs aan hogescholen in het nauw zou brengen is verouderd en in de meeste hogescholen gedoofd. Onderwijs dat blijvend vernieuwd wordt met body of knowledge, waar docenten zich voortdurend ontwikkelen en waar studenten in de afstudeerfase onderzoeksmatig hun eigen werkmodellen ontwikkelen laat zien dat de door Prick veronderstelde discrepantie tussen 'verwetenschappelijken' en 'opleiden voor een beroep' schijn is. Praktijkonderzoek en onderwijs zijn kernactiviteiten van de hogeschool die in elkaars verlengde liggen.

Het lijkt alsof Leo Prick in de pen geklommen is om de vooroordelen te herhalen die de discussies van buitenstaanders nogal eens ontsieren. Het zijn beelden die niet overeenkomen met wat er daadwerkelijk in hogescholen gaande is.

Dr. Henk Smeijsters
Lector Hogeschool Zuyd

*Een verkorte versie van bovenstaand stuk
is gepubliceerd in NRC,
8 september 2008, Opinie p.6*